

TRANSGRANICZNE
ŚWIADCZENIE USŁUG
UBEZPIECZENIOWYCH
NA TERYTORIUM POLSKI

---

beinsured

WPROWADZENIE

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zmianie uległy także przepisy dotyczące swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług ubezpieczeniowych przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP). Wprowadzie główne filary prowadzenia takiej działalności pozostawiono w niezmienionym kształcie, w stosunku do uprzednio obowiązującej ustawy, jednakże zasadniczej zmianie uległy zasady stosowania nadzoru nad zagranicznymi zakładami ubezpieczeń z państw członkowskich UE wykonującymi działalność ubezpieczeniową na terytorium RP.

Wprowadzone zmiany w zakresie swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług wynikają w głównej mierze z obowiązku implementacji przepisów Dyrektywy Solvency II, która reguluje zagadnienia związane z tworzeniem oddziałów zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, mających siedzibę w krajach członkowskich UE, w ramach swobody przedsiębiorczości oraz prowadzenia działalności w ramach swobody świadczenia usług, na terytorium innych państw członkowskich UE.

Odmienne niż w uprzednio obowiązującej ustawie, już sama, zmieniona nazwa rozdziału – analogiczna jak w Dyrektywie Solvency II – wskazuje, że obejmuje on zarówno działalność podejmowaną w ramach swobody przedsiębiorczości (freedom of establishment – F.O.E), jak też w ramach swobody świadczenia usług (freedom of services – F.O.S.).

WPROWADZENIE

Obie podstawy prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i działalności reasekuracyjnej na terytorium innego niż państwo siedziby państwa członkowskiego UE są związane z dwoma zasadami wypracowanymi na gruncie ustawodawstwa unijnego tj. zasady jednolitej licencji oraz zasady nadzoru państwa macierzystego. Zasada jednolitej licencji ubezpieczeniowej, jak też związana z nią zasada prymatu nadzoru państwa macierzystego, będące niejako rozszerzeniem w stosunku do rynku finansowego dwóch z podstawowych swobód stanowiących podwaliny jednolitego rynku UE tj. swobody świadczenia usług i swobody przepływu kapitału, zostały wprowadzone do unijnego ustawodawstwa w 1994 r. wraz z wejściem w życie tzw. Dyrektyw trzeciej generacji (Dyrektywa 92/49/EWG, Dyrektywa 92/96/EWG).

Zasada jednolitej licencji oznacza zniesienie obowiązku uzyskiwania zezwolenia na wykonywanie działalności w państwie członkowskim, w którym zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zamierza prowadzić działalność, w przypadku posiadania zezwolenia na wykonywanie takiej działalności w macierzystym państwie członkowskim tj. w państwie, w którym zakład taki ma siedzibę.

ZAGRANICZNY

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ W POLSCE

ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ W POLSCE

Zgodnie z przepisem art. 204 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej może wykonywać działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli uzyskał odpowiednie zezwolenie na wykonywanie tej działalności w państwie, w którym zakład ma swoją siedzibę. Ust. 2 tegoż przepisu reguluje analogiczne uprawnienie dla zagranicznego zakładu reasekuracji z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej. W świetle ust. 3 natomiast, wyłączny nadzór nad gospodarką finansową zagranicznego zakładu ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub zagranicznego zakładu reasekuracji z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wykonującego działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, sprawuje właściwy organ nadzorczy państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym zakład ma swoją siedzibę.

Przepis przewiduje, iż zagraniczne zakłady ubezpieczeń oraz zagraniczne zakłady reasekuracji, mające siedzibę na terytorium innego niż Polska państwa członkowskiego UE, zgodnie z zasadą jednolitej licencji mogą wykonywać odpowiednio działalność ubezpieczeniową i działalność reasekuracyjną w Polsce, pod warunkiem uzyskania odpowiedniego zezwolenia na wykonywanie tej działalności w państwie, w którym mają swoją siedzibę. Analogicznie jak w przypadku krajowych zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, zagraniczne zakłady ubezpieczeń i zagraniczne zakłady reasekuracji mogą wykonywać w Polsce działalność w formie oddziału lub na zasadzie swobody świadczenia usług, co zostało wprost przewidziane w przepisach art. 206 i 207 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Możliwość rozpoczęcia wykonywania działalności w Polsce jest związana z przeprowadzeniem procedury notyfikacji.

ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ W POLSCE

Ust. 3 tegoż przepisu wprowadza zasadę wyłącznego nadzoru państwa macierzystego nad gospodarką finansową zagranicznego zakładu ubezpieczeń i zagranicznego zakładu reasekuracji, mającego siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej, wykonującego działalność w Polsce. Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu Ustawy, zasada ta wynika z art. 30 Dyrektywy Solvency II, zgodnie z którym nadzór finansowy nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji, w tym nad działalnością, którą prowadzą one przez swoje oddziały albo w ramach swobody świadczenia usług, stanowi wyłączną odpowiedzialność państwa członkowskiego siedziby. Nadzór finansowy obejmuje sprawdzenie, w odniesieniu do całej działalności zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji, jego stopnia wypłacalności, tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jego aktywów i dopuszczonych środków własnych, zgodnie z ustanowionymi zasadami lub praktyką stosowaną w państwie członkowskim siedziby na mocy przepisów przyjętych na poziomie wspólnotowym. W uprzednio obowiązującej ustawie o działalności ubezpieczeniowej przepis art. 128 ust. 2 powierzał nadzorowi właściwego organu państwa członkowskiego UE wykonywanie całej działalności na terytorium Polski przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich UE.

ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ W POLSCE

Ust. 3 tegoż przepisu wprowadza zasadę wyłącznego nadzoru państwa macierzystego nad gospodarką finansową zagranicznego zakładu ubezpieczeń i zagranicznego zakładu reasekuracji, mającego siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej, wykonującego działalność w Polsce. Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu Ustawy, zasada ta wynika z art. 30 Dyrektywy Solvency II, zgodnie z którym nadzór finansowy nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji, w tym nad działalnością, którą prowadzą one przez swoje oddziały albo w ramach swobody świadczenia usług, stanowi wyłączną odpowiedzialność państwa członkowskiego siedziby. Nadzór finansowy obejmuje sprawdzenie, w odniesieniu do całej działalności zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji, jego stopnia wypłacalności, tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jego aktywów i dopuszczonych środków własnych, zgodnie z ustanowionymi zasadami lub praktyką stosowaną w państwie członkowskim siedziby na mocy przepisów przyjętych na poziomie wspólnotowym. W uprzednio obowiązującej ustawie o działalności ubezpieczeniowej przepis art. 128 ust. 2 powierzał nadzorowi właściwego organu państwa członkowskiego UE wykonywanie całej działalności na terytorium Polski przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich UE.

ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ W POLSCE

W ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej doprecyzowano zatem tę regulację poprzez wskazanie na wyłączną odpowiedzialność macierzystego państwa członkowskiego w zakresie nadzoru finansowego. Takie doprecyzowanie powinno, w ocenie ustawodawcy, zapewnić również spójność tej regulacji z zasadami sprawowania nadzoru ubezpieczeniowego określonymi w rozdziale 14 ustawy, które przyznają polskiemu organowi nadzoru ograniczone uprawnienia względem zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji z państw członkowskich UE wykonujących działalność na terytorium Polski. Biorąc pod uwagę sformułowanie ust. 3 przedmiotowego przepisu należy uznać, że w pozostałym zakresie, tj. wykraczającym poza gospodarkę finansową, nadzór nad takimi zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji będzie sprawowany przez polski organ nadzoru tj. Komisję Nadzoru Finansowego (KNF). Praktycznym wyrazem tej reguły w stosunku do zagranicznych zakładów ubezpieczeń jest chociażby przepis art. 214 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przewidujący uprawnienie KNF do żądania od zagranicznego zakładu ubezpieczeń umów ubezpieczenia i innych dokumentów w celu zbadania ich zgodności z prawem polskim. Warto zaznaczyć, iż na gruncie uprzednio obowiązującej ustawy o działalności ubezpieczeniowej zasada nadzoru państwa macierzystego także doznawała ograniczeń.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU
UBEZPIECZEŃ

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Zgodnie z przepisem art. 205 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wykonujący działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązany stosować przepisy prawa polskiego w zakresie niezbędnym dla ochrony nadrzędnego interesu publicznego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 47, poz. 278, z późn. zm.), chyba że co innego wynika z umowy międzynarodowej, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, z zastrzeżeniem art. 204 ust. 3. Ustęp 2 przepisu art. 205 przewiduje, iż za zobowiązania z tytułu wykonywanej działalności ubezpieczeniowej lub działalności reasekuracyjnej zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji odpowiada całym swoim majątkiem.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Przepis wprost przewiduje obowiązek stosowania przez zagraniczny zakład ubezpieczeń wykonujący działalność ubezpieczeniową w Polsce przepisów prawa polskiego. W odróżnieniu do uprzednio obowiązującej ustawy o działalności ubezpieczeniowej, która w art. 129 ust. 1 przewidywała, że obowiązek ten jest ograniczony jedynie przez postanowienia umowy międzynarodowej, której Polska jest stroną, obecne brzmienie przepisu ogranicza obowiązek dodatkowo o zakres ochrony nadrzędnego interesu publicznego, wynikający z ustawy o świadczeniu usług na terytorium RP. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 7 tego aktu, nadrzędny interes publiczny oznacza wartość podlegającą ochronie, w szczególności porządek publiczny, bezpieczeństwo publiczne, zdrowie publiczne, utrzymanie równowagi finansowej systemu zabezpieczenia społecznego, ochrona konsumentów, usługobiorców i pracowników, uczciwość w transakcjach handlowych, zwalczanie nadużyć, ochrona środowiska naturalnego i miejskiego, zdrowie zwierząt, własność intelektualna, cele polityki społecznej i kulturalnej oraz ochrona narodowego dziedzictwa historycznego i artystycznego.

Podobnie jak obowiązek przedstawienia na żądanie polskiego organu nadzoru umów ubezpieczenia i innych dokumentów w celu zbadania ich zgodności z odpowiednimi polskimi przepisami, określony w przepisie art. 214 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tak też generalny obowiązek stosowania prawa polskiego we wskazanym zakresie stanowi wyłom w stosowaniu zasady nadzoru państwa macierzystego.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Obowiązek prowadzenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego UE działalności ubezpieczeniowej w Polsce zgodnie z powszechnie obowiązującym w RP prawem jest skorelowany z uprawnieniami polskiego organu nadzoru w stosunku do takich zakładów ubezpieczeń, w szczególności uprawnieniem do zastosowania sankcji określonych w przepisie art. 214 ust. 2-6 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w przypadku, gdy zagraniczny zakład ubezpieczeń nie przestrzega przepisów prawa polskiego.

W przepisie wprost została wyrażona także zasada odpowiedzialności majątkowej zagranicznego zakładu ubezpieczeń oraz zagranicznego zakładu reasekuracji za zobowiązania z tytułu wykonywanej działalności. Redakcja tego przepisu nie jest precyzyjna, gdyż odmiennie niż ust. 1 nie wskazuje wprost, że dotyczy zagranicznych zakładów oraz działalności wykonywanej na terytorium Polski. Jednakże mając na uwadze umiejscowienie go w przepisie art. 205, a nie w odrębnej jednostce redakcyjnej, należy uznać, że podmiotowo obejmuje właśnie zagraniczne zakłady, natomiast przedmiotowo – prowadzoną przez nich działalność w Polsce. Przy czym, wobec braku jakiegokolwiek ograniczenia w tym zakresie, należy uznać, że przez cały majątek należy rozumieć zarówno ten znajdujący się w Polsce, jak też ten umiejscowiony za granicą, bez jakiegokolwiek ograniczenia terytorialnego. Należy jednak dostrzec pewną niekonsekwencję ustawodawcy, gdyż obowiązek wynikający z ust. 1 przedmiotowego przepisu dotyczy jedynie zakładów ubezpieczeń, natomiast zasada odpowiedzialności majątkowej obejmuje zarówno zakłady ubezpieczeń, jak też zakłady reasekuracji.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Zgodnie z przepisem art. 206 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej może wykonywać działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział po otrzymaniu przez organ nadzoru od właściwego organu nadzorczego państwa, w którym znajduje się siedziba zagranicznego zakładu ubezpieczeń, odpowiednich danych i informacji, zawierających:

- zaświadczenie potwierdzające, że zakład ubezpieczeń posiada dopuszczone środki własne w wysokości nie niższej niż kapitałowy wymóg wypłacalności i dopuszczone podstawowe środki własne w wysokości nie niższej niż minimalny wymóg kapitałowy,
- wskazanie Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa, na terytorium którego zakład ubezpieczeń zamierza wykonywać działalność ubezpieczeniową,
- plan działalności, w tym rodzaje ryzyka, które zakład ubezpieczeń zamierza ubezpieczać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i strukturę organizacyjną oddziału,
- adres oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- imiona i nazwiska osób upoważnionych do reprezentowania oraz kierowania sprawami zakładu ubezpieczeń w zakresie jego działalności przez oddział, ze wskazaniem sposobu reprezentacji,
- oświadczenie, że zakład ubezpieczeń jest członkiem Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w przypadku gdy zamierza on wykonywać działalność w dziale II grupa 10 załącznika do ustawy, z wyłączeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika;
- od organu nadzoru informacji o warunkach, na których działalność ta jest wykonywana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Organ nadzoru przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2, organowi nadzorcemu państwa, w którym znajduje się siedziba zagranicznego zakładu ubezpieczeń, w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

W przypadku gdy organ nadzoru nie przekaze informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 2, organowi nadzorcemu państwa, w którym znajduje się siedziba zagranicznego zakładu ubezpieczeń, w terminie określonym w ust. 2, zagraniczny zakład ubezpieczeń może rozpocząć wykonywanie działalności przez oddział po upływie 2 miesięcy od dnia otrzymania przez organ nadzoru informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, chyba że organ nadzoru wskaże wcześniejszy dzień, od którego działalność może być podjęta.

O zamiarze zmiany danych lub informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c–e, zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej informuje organ nadzoru co najmniej miesiąc przed planowanym wprowadzeniem tych zmian.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Ogólny wymóg notyfikacji zamiaru wykonywania transgranicznej działalności ubezpieczeniowej formie oddziału wynika z przepisu art. 145 Dyrektywy Solvency II, który wskazuje na konieczność uprzedniego powiadomienia właściwych organów nadzoru. Przepis określa warunki formalne oraz procedurę notyfikacji, jaka musi zostać dokonana, by zagraniczny zakład ubezpieczeń mógł rozpocząć wykonywanie w Polsce działalności ubezpieczeniowej w formie oddziału. Oddział to jedna z dwóch dopuszczalnych form prawnych obecności zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w UE w Polsce, stanowiąca wyraz swobody przedsiębiorczości.

W kontekście tego przepisu należy zwrócić uwagę na nową definicję oddziału przyjętą na gruncie ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W uprzednio obowiązującej ustawie o działalności ubezpieczeniowej definicja oddziału uregulowana była w art. 2 ust. 6 i określała oddział jako oddział zakładu ubezpieczeń albo oddział zakładu reasekuracji mającego siedzibę w państwie członkowskim UE. Jednocześnie przepis nakazywał odwołanie się do definicji oddziału zawartej w art. 5 pkt 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, zgodnie z którym za oddział należy uznać wyodrębnioną i samodzielnie organizacyjnie część działalności gospodarczej, wykonywaną przez przedsiębiorcę poza siedzibą przedsiębiorcy lub głównym miejscem wykonywania działalności. Definicja oddziału w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej została skorelowana z definicją oddziału w rozumieniu art. 145 ust. 1 Dyrektywy Solvency II, zgodnie z którą każda forma stałej obecności zakładu na terytorium państwa członkowskiego jest traktowana w taki sposób, jak oddział, nawet jeśli obecność ta nie przyjmuje formy oddziału, ale polega jedynie na posiadaniu biura zarządzanego przez personel zakładu lub przez niezależną osobę, która posiada, tak jak przedstawicielstwo, stałe upoważnienie do działania w imieniu zakładu.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Procedura notyfikacji wynika z zasady jednolitej licencji i zastępuje procedurę uzyskiwania przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego UE zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce. Co do zasady, zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego UE może rozpocząć wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce z chwilą zakończenia procedury notyfikacji we wskazanych terminach. Sam przepis przewiduje także w ust. 3 możliwość podjęcia działalności pomimo niezakończenia procedury notyfikacji, bądź w wyniku upływu wskazanego w tym przepisie terminu, bądź w wyniku stosownej decyzji polskiego organu nadzoru.

W procedurę notyfikacji zaangażowane są: polski organ nadzoru oraz organ nadzorczy państwa macierzystego zagranicznego zakładu ubezpieczeń, który zamierza wykonywać w Polsce działalność ubezpieczeniową przez oddział. Można ją podzielić na dwa etapy.

W pierwszym etapie procedury notyfikacji większość obowiązków notyfikacyjnych leży po stronie organu nadzorczego państwa macierzystego zagranicznego zakładu ubezpieczeń, który zamierza wykonywać działalność ubezpieczeniową w Polsce. Przedmiotowy przepis wymaga bowiem, by organ nadzorczy państwa, w którym znajduje się siedziba zagranicznego zakładu ubezpieczeń przekazał polskiemu organowi nadzoru dane i informacje we wskazanym zakresie. Jest on zobowiązany przekazać dokumenty zawierające informacje wskazane w przepisie.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

W drugim etapie, polski organ nadzoru jest zobowiązany przekazać zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń informacje o warunkach, na których działalność ta jest wykonywana na terytorium RP. W praktyce KNF przekazuje zagranicznym zakładom ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej dokument o nazwie „Informacja poświęcona zasadom dobra ogólnego”, który zawiera podstawowe informacje o prawie obowiązującym na terytorium Polski, w tym regulacjach dotyczących umowy ubezpieczenia, ubezpieczeń dobrowolnych i obowiązkowych, wybranych ryzyk, pośrednictwa ubezpieczeniowego, ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego, ochrony osób korzystających z ochrony ubezpieczeniowej, w tym konsumentów, kanałów dystrybucji umów ubezpieczenia, właściwości sądów krajowych, ochrony konkurencji i zasad podatkowych dotyczących zakładów ubezpieczeń. W załącznikach został przedstawiony wyciąg z podstawowych przepisów ubezpieczeniowych obowiązujących w Polsce oraz wykaz podstawowych ubezpieczeń obowiązkowych. KNF zastrzega w treści tego dokumentu, że stanowi on jedynie informację o charakterze orientacyjnym i pomocniczym i nie może być traktowany jako wyczerpujące źródło wiedzy o krajowych regulacjach prawnych, których powinien przestrzegać zagraniczny zakład ubezpieczeń wykonujący działalność na terytorium Polski. Odsyła tym samym zagraniczne zakłady ubezpieczeń do poszczególnych powszechnie obowiązujących aktów prawnych regulujących wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce. Jak wskazuje Komisja, dokument ten jako dotyczący w pierwszym rzędzie regulacji bezpośrednio dotyczących wykonywania działalności w zakresie ubezpieczeń, pomija takie kwestie jak choćby prawo pracy i zabezpieczenia społecznego, porządek publiczny, ochrona własności intelektualnej i ochrona dziedzictwa kulturowego, które w szczególnych okolicznościach powinny być traktowane jako chroniące „dobra ogólne” (por. Commission interpretative communication. Freedom to provide services and the general good in the insurance sector. Official Journal z 16.02.2000). KNF zastrzega także, że pomimo starań dokument ten może nie zawierać w pełni aktualnego stanu prawnego. Należy zauważyć, iż dokument został zaktualizowany w dniu 16 maja 2016 r.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej nałożyła na polski organ nadzoru obowiązek przekazania organowi nadzorcemu państwa macierzystego zagranicznego zakładu ubezpieczeń informacji o warunkach wykonywania działalności ubezpieczeniowej w Polsce w terminie 2 miesiące od dnia otrzymania informacji wskazanych w ust. pkt 1 przedmiotowego przepisu tj. notyfikacji zamiaru prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w Polsce. Termin ten ma o tyle znaczenie, iż determinuje moment, w którym zagraniczny zakład ubezpieczeń może rozpocząć wykonywanie działalności w Polsce. Zgodnie bowiem z ust. 3 przedmiotowego przepisu w przypadku nieprzekazania przez organ nadzoru stosownych informacji, organowi nadzorcemu państwa, w którym znajduje się siedziba zagranicznego zakładu ubezpieczeń, w terminie 2 miesiące od dnia notyfikacji, zagraniczny zakład ubezpieczeń może rozpocząć wykonywanie działalności przez oddział po upływie tego terminu. Istnieje także trzecia możliwość tj. wskazanie przez organ nadzoru wcześniejszego niż wynikający z upływu wskazanego terminu dnia, od którego działalność może być podjęta.

W ust. 4 tegoż przepisu nałożono na zagraniczny zakład ubezpieczeń obowiązek poinformowania polskiego organu nadzoru o zamiarze zmiany danych lub informacji dotyczących planu działalności, rodzajów ryzyka, które zakład ubezpieczeń zamierza ubezpieczać w Polsce, struktury organizacyjnej oddziału, adresu oddziału w Polsce, danych osób upoważnionych do reprezentowania oraz kierowania sprawami zakładu ubezpieczeń w zakresie jego działalności przez oddział i sposobu reprezentacji z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem przed planowanym wprowadzeniem tych zmian. Obowiązek ten ma na celu zapewnienie, że polski organ nadzoru posiada aktualne informacje dotyczące zagranicznego zakładu ubezpieczeń w stosunku do tych, podanych w pierwotnej notyfikacji.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Abstrahując od formalnej strony wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium innego niż macierzyste państwa członkowskiego Unii Europejskiej w ramach swobody przedsiębiorczości, warto wskazać na kwestię odróżniania dwóch swobód tj. swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług i w konsekwencji wybór odpowiedniej formy prowadzenia transgranicznej działalności, co w praktyce może okazać się problematyczne. Wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na zasadzie swobody przedsiębiorczości oznacza utworzenie w innym niż macierzyste państwie członkowskim UE oddziału czyli zinstytucjonalizowanej placówki. Z kolei prowadzenie działalności przez zakład ubezpieczeń w innym niż macierzyste państwie członkowskim UE na zasadzie swobody świadczenia usług nie wymaga utworzenia jakiegokolwiek struktury organizacyjnej, tak jak w przypadku oddziału. W praktyce, zakład ubezpieczeń działający na terytorium innego niż macierzyste państwa członkowskiego UE na zasadzie swobody świadczenia usług jest obecny na tym terytorium głównie poprzez oferowanie swoich produktów ubezpieczeniowych, najczęściej poprzez kanały dystrybucyjne direct bądź pośredników ubezpieczeniowych.

Aby odpowiedzieć na pytanie kiedy obecność na terytorium innego państwa członkowskiego ma zostać uregulowana na zasadzie swobody przedsiębiorczości, a kiedy na zasadzie swobody świadczenia usług, należy posłkować się orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i stanowiskiem wypracowanym przez Komisję Europejską.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Aby ocenić, jaki rodzaj działalności ubezpieczeniowej wykonywanej przez zakład ubezpieczeń w innym państwie członkowskim UE niż jego państwo macierzyste powinien być wykonywany w ramach swobody przedsiębiorczości, należy wziąć pod uwagę orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które opracowało pewne zasady i wytyczne w tym zakresie (sprawy C-55/94, C-9/02 i C-456/02). Trybunał wskazał, że swoboda przedsiębiorczości polega na wykonywaniu działalności w sposób ciągły i stały, z zamiarem ustanowienia stałej i trwałej organizacji gospodarczej w innym niż macierzyste państwo członkowskie. Podczas gdy, aktywność gospodarcza podejmowana na podstawie swobody świadczenia usług charakteryzuje tymczasowość i brak zamiaru świadczenia usług w sposób stały. Tymczasowy charakter działalności należy oceniać nie tylko w zależności od czasu trwania usługi, ale również od jego częstotliwości, regularności, okresowości i ciągłości. Tak więc, jeżeli dany podmiot wykonuje w innym niż macierzyste państwie członkowskim Unii Europejskiej swoją działalność w sposób stały i ciągły, powinien działać zgodnie z zasadami swobody przedsiębiorczości i w efekcie utworzyć w takim państwie oddział.

Z kolei działalność wykonywana na zasadzie swobody świadczenia usług jest przejściowa i tymczasowa i jako taka nie wymaga zorganizowania żadnej infrastruktury na terenie Polski, jednakże nie jest to zabronione. Stały charakter działalności wykonywanej na zasadzie swobody świadczenia usług nie powinien wyłączać uprawnienia do zorganizowania przez podmiot zagraniczny pewnej infrastruktury, takiej jak biura czy personel, jeśli jest to niezbędne do świadczenia usług (sprawa C-55/94).

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Powyższe orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie dotyczyły wprost działalności ubezpieczeniowej, ale rozstrzygały ogólne problemy związane z interpretacją obu swobód. Kwestie rozróżniania tych dwóch swobód w odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej były przedmiotem analizy Komisji Europejskiej, której podsumowanie zostało opublikowane w formie Komunikatu Wyjaśniającego Komisji w sprawie swobody świadczenia usług i dobra ogólnego w sektorze ubezpieczeniowym (Commission Interpretative Communication on freedom to provide services and the general good in the insurance sector 2000/C 43/03). Komisja uznała, że "aby powiązanie między niezależną osobą, taką jak na przykład niezależny pośrednik, a zakładem ubezpieczeń zostało zinterpretowane w taki sposób, że zakład ubezpieczeń wchodzi w zakres przepisów dotyczących swobody przedsiębiorczości, a nie tych mających zastosowanie do swobody świadczenia usług, ta niezależna osoba musi łącznie spełniać następujące trzy warunki:

1. musi podlegać kierownictwu i kontroli zakładu ubezpieczeń, którego jest reprezentantem,
2. musi posiadać zdolność do zaciągania zobowiązań w imieniu zakładu ubezpieczeń, oraz
3. musi mieć stały zakres obowiązków, wykonywanych na rzecz zakładu ubezpieczeń.

Tylko w przypadku, gdy spełnione są powyższe trzy warunki, zakład ubezpieczeń, działający za pośrednictwem niezależnych osób, np. pośredników, posiadający stałe lokum w przyjmującym państwie członkowskim, musi być traktowany z prawnego punktu widzenia tak, jakby ustanowił oddział w przyjmującym państwie członkowskim. W konsekwencji taki zakład ubezpieczeń będzie musiał przejść przez procedurę otwierania oddziału.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Zgodnie zatem z linią orzecniczą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz stanowiskiem Komisji Europejskiej prezentowanymi powyżej, prowadzenie działalności ubezpieczeniowej na terytorium innego niż macierzyste państwa członkowskiego UE, przez niezależne podmioty, powinno być uznane za wykonywanie takiej działalności poprzez oddział, w przypadku, gdy wyżej wymienione trzy warunki są spełnione łącznie.

W praktyce, zakład ubezpieczeń z innego niż Polska kraju członkowskiego UE może rozpocząć wykonywanie na terytorium Polski działalności ubezpieczeniowej na zasadzie swobody przedsiębiorczości po utworzeniu oddziału przedsiębiorcy zagranicznego, w rozumieniu przepisu art. 85 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, zgodnie z którym, dla wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedsiębiorcy zagraniczni mogą, na zasadzie wzajemności, o ile ratyfikowane umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, tworzyć oddziały z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W dalszych przepisach ustawa ta wskazuje, że przedsiębiorca zagraniczny tworzący oddział może wykonywać działalność gospodarczą wyłącznie w zakresie przedmiotu działalności przedsiębiorcy zagranicznego. Ponadto, jest obowiązany ustanowić osobę upoważnioną w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego. Zagraniczny zakład ubezpieczeń tworzący w Polsce oddział może rozpocząć działalność w ramach oddziału po uzyskaniu wpisu oddziału do rejestru przedsiębiorców. Zasady wpisu oddziału przedsiębiorcy zagranicznego do rejestru przedsiębiorców KRS określają przepisy ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Zgodnie z art. 36 pkt 14, do oddziałów przedsiębiorcy zagranicznego stosuje się przepisy rozdziału 2 tejże ustawy, regulujące rejestr przedsiębiorców. Art. 38 pkt 14 wskazuje jakie dane, oprócz tych podstawowych dla każdego podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru, zawiera wpis oddziału przedsiębiorcy zagranicznego działającego na terytorium Polski. Są to:

- a. oznaczenie przedsiębiorcy zagranicznego wraz z określeniem jego formy organizacyjno-prawnej,
- b. siedzibę i adres przedsiębiorcy zagranicznego,
- c. jeżeli przedsiębiorca zagraniczny istnieje lub wykonuje działalność na podstawie wpisu do rejestru - rejestr, w którym wpisany jest zagraniczny przedsiębiorca, wraz z numerem wpisu do rejestru oraz określeniem organu prowadzącego rejestr i przechowującego akta,
- d. jeżeli przedsiębiorca zagraniczny nie podlega prawu jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym - określenie prawa państwa właściwego dla przedsiębiorcy.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Niezależnie od obowiązków określonych w przepisach ustawy o KRS na podstawie art. 89 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca zagraniczny jest obowiązany:

1. podać imię i nazwisko oraz adres na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osoby upoważnionej w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego;
2. dołączyć poświadczony notarialnie wzór podpisu osoby, o której mowa w pkt 1;
3. jeżeli działa na podstawie aktu założycielskiego, umowy lub statutu - złożyć ich odpisy do akt rejestrowych oddziału wraz z uwierzytelnionym tłumaczeniem na język polski; w przypadku gdy przedsiębiorca zagraniczny utworzył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej więcej niż jeden oddział, złożenie tych dokumentów może nastąpić w aktach jednego z oddziałów, z tym że w aktach rejestrowych pozostałych oddziałów należy wskazać ten oddział, w którego aktach złożono wskazane dokumenty, wraz z oznaczeniem sądu, w którym znajdują się akta, i numeru oddziału w rejestrze;
4. jeżeli istnieje lub wykonuje działalność na podstawie wpisu do rejestru - złożyć do akt rejestrowych oddziału odpis z tego rejestru wraz z uwierzytelnionym tłumaczeniem na język polski; w przypadku gdy przedsiębiorca zagraniczny utworzył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej więcej niż jeden oddział, złożenie tych dokumentów może nastąpić w aktach jednego z oddziałów, z tym że w aktach rejestrowych pozostałych oddziałów należy wskazać ten oddział, w którego aktach złożono wskazane dokumenty, wraz z oznaczeniem sądu, w którym znajdują się akta, i numeru oddziału w rejestrze.

SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Przedsiębiorca zagraniczny, który utworzył oddział, jest obowiązany:

1. używać do oznaczenia oddziału oryginalnej nazwy przedsiębiorcy zagranicznego wraz z przetłumaczoną na język polski nazwą formy prawnej przedsiębiorcy oraz dodaniem wyrazów "oddział w Polsce";
2. prowadzić dla oddziału oddzielną rachunkowość w języku polskim zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości;
3. zgłaszać ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wszelkie zmiany stanu faktycznego i prawnego w zakresie okoliczności, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2, w terminie 14 dni od dnia ich wystąpienia.

W celu dokonania wpisu w rejestrze przedsiębiorców KRS oddziału w Polsce, zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego UE musi złożyć wniosek o rejestrację oddziału przedsiębiorcy zagranicznego na formularzu KRS-W10. Do wniosku, oprócz dokumentów wskazanych w art. 89 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, poświadczonych notarialnie za zgodność z oryginałem, należy dołączyć m.in. formularze KRS-WK, KRS-WJ, KRS-WM. Wniosek podlega opłacie w kwocie 600 PLN (500 PLN opłata sądowa od wniosku i 100 PLN opłata za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym).

SWOBODA ŚWIADCZENIA USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH NA TERYTORIUM POLSKI

SWOBODA ŚWIADCZENIA USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH NA TERYTORIUM POLSKI

Zgodnie z przepisem art. 207 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zagraniczny zakład ubezpieczeń mający siedzibę w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej może wykonywać działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług, po otrzymaniu przez organ nadzoru od właściwych organów nadzorczych państwa, w którym znajduje się siedziba zagranicznego zakładu ubezpieczeń:

1. zaświadczenia potwierdzającego, że zakład ubezpieczeń posiada dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz dopuszczone podstawowe środki własne na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego;
2. informacji o grupach ubezpieczeń na wykonywanie działalności w których zakład ubezpieczeń posiada zezwolenie;
3. informacji o rodzajach ryzyka, które zakład ubezpieczeń zamierza ubezpieczać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zagraniczny zakład ubezpieczeń mający siedzibę w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej może rozpocząć wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług, w dniu, w którym otrzyma informację od organu nadzorczego państwa, w którym znajduje się jego siedziba, o wysłaniu do organu nadzoru zaświadczenia i informacji, o których mowa w ust. 1.

O zamiarze zmiany informacji, o których mowa w ust. 1, zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej informuje organ nadzoru, co najmniej miesiąc przed planowanym wprowadzeniem tych zmian.

SWOBODA ŚWIADCZENIA USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH NA TERYTORIUM POLSKI

Ogólny wymóg notyfikacji zamiaru wykonywania transgranicznej działalności ubezpieczeniowej na zasadzie swobody świadczenia usług wynika z przepisu art. 147 Dyrektywy Solvency II, który wskazuje na konieczność uprzedniego powiadomienia właściwych organów nadzoru. Szczegółowe rozwiązania, które państwa członkowskie są zobowiązane przyjąć wobec zagranicznych zakładów ubezpieczeń, które zamierzają rozpocząć wykonywanie na terytorium innego niż macierzyste państwa członkowskiego zostały określone w art. 148 Dyrektywy Solvency II. Przepis określa warunki formalne oraz procedurę notyfikacji, jaka musi zostać dokonana, by zagraniczny zakład ubezpieczeń mógł rozpocząć wykonywanie w Polsce działalności ubezpieczeniowej w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług. Obok oddziału, jest to jedna z dwóch dopuszczalnych form prawnych obecności zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w Unii Europejskiej w Polsce, stanowiąca wyraz swobody świadczenia usług.

Co do zasady, wobec podobnych zasad procedury notyfikacji, w ogólnym zakresie, w szczególności w zakresie zasady jednolitej licencji, do przedmiotowego przepisu zastosowanie znajdują uwagi zawarte w komentarzu do przepisu art. 206.

Należy wskazać, iż procedura notyfikacji w odniesieniu do wykonywania działalności ubezpieczeniowej także jest dwuetapowa.

SWOBODA ŚWIADCZENIA USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH NA TERYTORIUM POLSKI

Procedura notyfikacji w odniesieniu do wykonywania działalności ubezpieczeniowej jest dwuetapowa. W pierwszym etapie organ nadzorczy państwa macierzystego zagranicznego zakładu ubezpieczeń, który zamierza wykonywać w Polsce działalność ubezpieczeniową na zasadzie swobody świadczenia usług jest obowiązany przekazać polskiemu organowi nadzoru trzy dokumenty zawierające informacji wskazane w przedmiotowym przepisie.

Zakres informacji przekazywanych w tej procedurze notyfikacji jest znacznie węższy od tego w procedurze notyfikacji w ramach swobody przedsiębiorczości. Jest to uzasadnione zróżnicowaniem obu swobód, w szczególności brakiem trwałej formy prawnej i stałej jednostki organizacyjnej na terytorium Polski, co w konsekwencji nie wymaga informowania polskiego organu nadzoru o kwestiach organizacyjno-korporacyjnych, tak jak w przypadku oddziału. W tym miejscu należy jednak wskazać na przepis art. 208 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, który wskazuje na dodatkowy obowiązek informacyjny wobec polskiego organu nadzoru nałożony na zagraniczne zakłady ubezpieczeń, które wykonują w Polsce działalność ubezpieczeniową w ramach swobody świadczenia usług w zakresie ubezpieczania ryzyk określonych w dziale II w grupie 10 Załącznika do Ustawy tj. odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

SWOBODA ŚWIADCZENIA USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH NA TERYTORIUM POLSKI

Obowiązek ten nie został wprawdzie nałożony na etapie procedury notyfikacji (znajduje się poza art. 207 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), jednakże mając na uwadze treść przepisu art. 208 ust. 1, a w szczególności zwrot „zagraniczny zakład ubezpieczeń (...), który zamierza wykonywać (...) działalność ubezpieczeniową” czyli etap planowania działalności transgranicznej a nie już jej faktycznego wykonywania, oraz wymóg, by obowiązek ten został spełniony za pośrednictwem organu nadzorczego macierzystego państwa członkowskiego a nie bezpośrednio przez zagraniczny zakład ubezpieczeń, należy uznać, że właściwie jest to element procedury notyfikacji. Jednakże, skoro nie został wprost przewidziany w treści przedmiotowego przepisu art. 207 ust. 1 i w konsekwencji ust. 2, nie może zostać uznany za obligatoryjny element procedury notyfikacji i bez względu na jego spełnienie, zagraniczny zakład ubezpieczeń może rozpocząć wykonywanie na terytorium Polski działalność ubezpieczeniową na zasadzie swobody świadczenia usług. Choć racjonalne byłoby umieszczenie go w ramach procedury notyfikacji, gdyż w praktyce informacje wskazane w art. 208 ust. 1 są przekazywane jednocześnie z tymi, wymaganymi przez przepis art. 207 ust. 1, najczęściej w formie jednego dokumentu.

SWOBODA ŚWIADCZENIA USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH NA TERYTORIUM POLSKI

Regulacja dotycząca momentu, od którego notyfikujący się zagraniczny zakład ubezpieczeń może rozpocząć działalność w Polsce stanowi uzupełnienie regulacji znajdujących się w uprzednio obowiązującej ustawie o działalności ubezpieczeniowej, i jednocześnie implementację art. 148 ust. 4 Dyrektywy Solvency II. Moment, w którym zagraniczny zakład ubezpieczeń może rozpocząć wykonywanie w Polsce działalności ubezpieczeniowej na zasadzie swobody świadczenia usług został określony jako dzień, w którym zakład ubezpieczeń otrzyma informację od organu nadzorczego macierzystego państwa o tym, że organ ten wystąpił do polskiego organu nadzoru wymagane dokumenty. Oznacza to, że polski organ nadzoru aktywnie nie uczestniczy w procedurze notyfikacji w ramach swobody świadczenia usług. Jest on jedynie adresatem przekazywanych informacji i nie zostały na niego nałożone żadne obowiązki informacyjne wobec zakładu ubezpieczeń, który wykonuje w Polsce działalności ubezpieczeniową w ramach swobody świadczenia usług. W praktyce, jak dotąd, KNF prowadzi prosty rejestr notyfikowanych w Polsce zagranicznych zakładów ubezpieczeń. Jednakże, mając na uwadze znaczne zwiększenie uprawnień nadzorczych polskiego organu nadzoru w stosunku do zagranicznych zakładów ubezpieczeń (por. art. 214 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), można spodziewać się, że rejestr ten będzie dużo bardziej szczegółowy.

SWOBODA ŚWIADCZENIA USŁUG UBEZPIECZENIOWYCH NA TERYTORIUM POLSKI

Aktualność danych dostarczanych polskiemu organowi nadzoru przez zakład ubezpieczeń, który wykonuje w Polsce działalności ubezpieczeniową w ramach swobody świadczenia usług gwarantuje obowiązek wynikający z ust. 3 przedmiotowego przepisu. Analogiczny obowiązek został nałożony na oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń z Unii Europejskiej, dlatego w tym zakresie zastosowanie znajdują uwagi do art. 206 ust. 4 powyżej.

W praktyce najczęściej taka forma wykonywania działalności ubezpieczeniowej jest związana z kanałami direct tj. oferowaniem ubezpieczeń na odległość, w szczególności za pośrednictwem Internetu, jednakże nie jest wykluczone, i w praktyce występuje, wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w ramach swobody świadczenia usług w tradycyjnych kanałach dystrybucji, w szczególności w relacjach business to business np. w ramach jednej grupy kapitałowej, obejmującej podmioty mające siedzibę w Polsce i w państwie macierzystym zakładu ubezpieczeń.

PRZEDSTAWICIELE

DO SPRAW ROSZCZEŃ

PRZEDSTAWICIELE DO SPRAW ROSZCZEŃ

Zgodnie z art. 208 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zagraniczny zakład ubezpieczeń mający siedzibę w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, który zamierza wykonywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność w dziale II grupa 10 załącznika do ustawy, z wyjątkiem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika, w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług, przekazuje organowi nadzoru, za pośrednictwem właściwego organu nadzorczego państwa, w którym znajduje się jego siedziba:

- imiona i nazwiska lub nazwy, a także adresy przedstawicieli do spraw roszczeń upoważnionych do jego reprezentowania w zakresie niezbędnym do:
  - a) podejmowania i zaspokajania zgłaszanych roszczeń oraz
  - b) zapewnienia zastępstwa prawnego zakładu w sporach przed polskimi sądami powszechnymi;

- oświadczenie, że jest członkiem Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

PRZEDSTAWICIELE DO SPRAW ROSZCZEŃ

W przypadku gdy zakład ubezpieczeń nie wyznaczy przedstawiciela do spraw roszczeń, organ nadzoru może wyrazić zgodę na reprezentowanie zakładu ubezpieczeń w zakresie, o którym mowa w ust. 1, przez ustanowionego przez ten zakład ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej reprezentanta do spraw roszczeń.

Przepis nakłada na zagraniczny zakład ubezpieczeń wykonujący na terytorium Polski działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (z wyjątkiem odpowiedzialności przewoźnika) na zasadzie swobody świadczenia usług dodatkowy obowiązek wobec polskiego organu nadzoru, wynikający wprost z przepisu art. 152 Dyrektywy Solvency II. Ze względu na fakt, iż swoboda świadczenia usług nie wymaga stałej, instytucjonalnej obecności na terytorium Polski, a ubezpieczenia komunikacyjne w zakresie odpowiedzialności cywilnej stanowią szczególny rodzaj ubezpieczenia, wymagający szczególnej i częstej aktywności zakładu ubezpieczeń głównie w zakresie likwidacji szkód, oraz ubezpieczenie obowiązkowe zapewniający szczególny rodzaj ochrony, w przypadku transgranicznej działalności ubezpieczeniowej ustawodawca uznał za konieczne ustanowienie przez taki zakład ubezpieczeń na terytorium Polski przedstawiciela(i) do spraw roszczeń, którzy mają za zadanie reprezentować zagraniczny zakład ubezpieczeń w zakresie określonym w ust. 1 pkt 1 przedmiotowego przepisu. Ratio legis przedmiotowego przepisu polega w szczególności na konieczności zapewnienia poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych odpowiedniej ochrony prawnej, wynikającej z istoty i zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Stąd zakres umocowania przedstawicieli do spraw roszczeń musi obejmować zarówno podejmowanie i zaspokajanie zgłaszanych roszczeń, jak też zapewnienie zastępstwa prawnego zagranicznego zakładu ubezpieczeń w sporach przed polskimi sądami powszechnymi.

PRZEDSTAWICIELE DO SPRAW ROSZCZEŃ

Ma to bardzo istotne znaczenie, gdyż spory sądowe na gruncie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w praktyce są najczęstszymi sporami na tle ubezpieczeń toczącymi się przed polskim wymiarem sprawiedliwości. W ust. 2 przedmiotowego przepisu przewidziana została sytuacja, stanowiąca odzwierciedlenie przepisu art. 152 ust. 4 Dyrektywy Solvency II, w której zagraniczny zakład ubezpieczeń nie wyznaczy przedstawiciela do spraw roszczeń. W takim przypadku, za zgodą polskiego organu nadzoru, zakład taki może być reprezentowany w Polsce przez reprezentanta do spraw roszczeń.

Warto wskazać, iż obowiązek ten ma także znaczenie praktyczne, na co najmniej dwóch płaszczyznach. Po pierwsze, dane o reprezentantach do spraw roszczeń ustanowionych na terytorium Polski przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń działające na zasadzie swobody świadczenia usług są także gromadzone i udostępniane uprawnionym podmiotom przez UFG (uprawnienie wynika z art. 103 ust. 1, a szczegółowy zakres gromadzonych danych został określony w art. 103 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) oraz przez PBUK (art. 135 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych). Po drugie, w procedurze dochodzenia roszczeń z tytułu zdarzeń powstałych za granicą, dane o reprezentantach do spraw roszczeń są udzielane poszkodowanym i uprawnionym do odszkodowania w wyniku wypadku, który miał miejsce za granicą, w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie trzecim, w związku z ruchem pojazdu zarejestrowanego w państwie członkowskim Unii Europejskiej. Ponadto, poszkodowany lub uprawniony może zgłosić żądanie odszkodowawcze reprezentantowi do spraw roszczeń, który jest obowiązany zlikwidować zgłoszoną szkodę (art. 78 i nast. ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych).

PRZYNALEŻNOŚĆ DO PBUK

ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

PRZYNALEŻNOŚĆ DO PBUK ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Zagraniczny zakład ubezpieczeń, który zamierza ubezpieczać w Polsce odpowiedzialność cywilną posiadaczy pojazdów mechanicznych ma także obowiązek złożyć oświadczenie o członkostwie w PBUK. Obowiązek ten jest skorelowany z przepisem art. 121 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zgodnie z którym zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej, wykonujące działalność ubezpieczeniową za zezwoleniem właściwego organu państwa, w którym mają siedzibę, stają się członkami Biura z dniem złożenia deklaracji członkowskiej. Przy czym, należy wskazać, iż zgodnie z art. 121 ust. 4 ww. ustawy przynależność do Biura jest obowiązkowa, zatem zagraniczny zakład ubezpieczeń nie ma w tym zakresie swobody wyboru i stąd wziął się obowiązek przekazania polskiemu organowi nadzoru oświadczenia o członkostwie w Biurze. Wprawdzie obowiązek informacyjny określony w przedmiotowym przepisie nie stanowi elementu procedury notyfikacji, określonej w art. 207 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, jednakże analogicznie jak tam, przekazanie wymaganych informacji polskiemu organowi nadzoru nie następuje bezpośrednio przez obowiązany zagraniczny zakład ubezpieczeń, ale za pośrednictwem jego macierzystego państwa członkowskiego. Wynika to ze specyfiki procedury notyfikacji w zakresie obu swobód, w której główną rolę grają organy nadzoru.

Choć kwestia ta nie jest wskazana w przedmiotowym przepisie, a wynika wprost z przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (art. 97 ust. 2 w zw. z ust. 1), warto wskazać, iż zagraniczny zakład działający na terytorium Polski zgodnie z polskim prawem, posiadający zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych jest członkiem UFG. Członkostwo powstaje z mocy prawa wraz z zawarciem pierwszej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w ramach działalności wykonywanej w Polsce, a ustaje, co do zasady, z upływem roku kalendarzowego, w którym zakład ubezpieczeń nie zawarł umowy ubezpieczenia w tym zakresie.

PRZYNALEŻNOŚĆ DO PBUK ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Ponadto, zgodnie z przepisem art. 30 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zagraniczny zakład ubezpieczeń działający na terytorium Polski zgodnie z polskim prawem, posiadający zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jest obowiązany z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zakład ubezpieczeń uiszczyć opłatę ewidencyjną w wysokości równoważności w złotych 1,0 EURO (ustalanej przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszanego przez Narodowy Bank Polski według tabeli kursów nr 1 w roku zawarcia umowy). Opłata ta stanowi przychód Funduszu - Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (CEPiK), o którym mowa w art. 80 d ust. 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Tryb i zasady pobierania, ewidencjonowania, przekazywania i rozliczania opłaty określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 maja 2015 r. w sprawie opłaty ewidencyjnej stanowiącej przychód Funduszu - Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (Dz. U. z 2015 r., poz. 681). Zgodnie z § 7 ust. 1 Rozporządzenia, zakład ubezpieczeń przekazuje do 10. dnia każdego miesiąca opłaty ewidencyjne, należne za miesiąc poprzedni, na rachunek bankowy CEPiK. W tym samym terminie zakład ubezpieczeń przekazuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych sprawozdanie z uiszczonych opłat ewidencyjnych, na wzorze określonym w załączniku do Rozporządzenia. Na podstawie ust. 2 tego paragrafu, zakład ubezpieczeń jest ponadto zobowiązany do prowadzenia ewidencji opłat ewidencyjnych w postaci elektronicznej.

UPRAWNIENIA KNF

WOBEC ZAGRANICZNEGO
ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

UPRAWNIENIA KNF WOBEC ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Zgodnie z przepisem art. 214 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, organ nadzoru może żądać przedstawienia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej wykonujący działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, umów ubezpieczenia oraz innych dokumentów, w celu zbadania ich zgodności z krajowymi przepisami dotyczącymi umowy ubezpieczenia.

Jeżeli organ nadzoru stwierdzi, że zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji, z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wykonujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność przez oddział lub w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług, przy wykonywaniu tej działalności nie przestrzega przepisów prawa polskiego, zobowiąże ten zakład, w drodze zalecenia, do usunięcia takiej nieprawidłowości. W przypadku gdy zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji nie wykonuje tego zalecenia, organ nadzoru może zobowiązać go do jego wykonania w drodze decyzji.

Jeżeli zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji nie podejmie koniecznych działań, o których mowa w ust. 2, organ nadzoru informuje o tym właściwe organy nadzorcze innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym zakład ten ma siedzibę.

UPRAWNIENIA KNF WOBEC ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Jeżeli pomimo zastosowania środków przez właściwe organy nadzorcze innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej wobec zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zagranicznego zakładu reasekuracji, środki te okażą się niedostateczne lub nie zostaną zastosowane, a zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji w dalszym ciągu narusza przepisy prawa polskiego, organ nadzoru, po poinformowaniu właściwych organów nadzorczych państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym zakład ten ma siedzibę, może:

1. zastosować wszystkie uprawnienia przysługujące mu zgodnie z ustawą w stosunku do krajowych zakładów ubezpieczeń lub krajowych zakładów reasekuracji, aby zapobiec dalszym naruszeniom prawa;
2. złożyć wniosek o pomoc do EIOPA.

Organ nadzoru w ramach czynności, o których mowa w ust. 4 pkt 1, może również zakazać wykonywania, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń lub działalności reasekuracyjnej przez zagraniczny zakład reasekuracji.

Organ nadzoru informuje Komisję Europejską i EIOPA o przypadkach i powodach zastosowania środków, o których mowa w ust. 4 pkt 1.

UPRAWNIENIA KNF WOBEC ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Przepis stanowi przełamanie zasady nadzoru państwa macierzystego nad działalnością w ramach swobody świadczenia usług i swobody przedsiębiorczości. W ust. 1 przewiduje uprawnienie polskiego organu nadzoru do żądania od zagranicznych zakładów ubezpieczeń wykonujących na terytorium Polski przedstawienia umów ubezpieczenia i innych dokumentów w celu zbadania, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami polskiego prawa. Przy czym należy zaznaczyć, iż ustawodawca w żaden sposób nie ograniczył tego uprawnienia w zależności od formy, w jakiej zagraniczny zakład ubezpieczeń wykonuje działalność w Polsce. Należy zatem uznać, że przepis ma zastosowanie zarówno do zakładów działających na zasadzie swobody przedsiębiorczości, jak również swobody świadczenia usług.

Uprawnienie to wynika wprost z przepisu art. 154 ust. 2 Dyrektywy Solvency II, który wskazuje, że przyjmujące państwo członkowskie wymaga jedynie od zakładu ubezpieczeń, który zamierza prowadzić działalność ubezpieczeniową na jego terytorium, doraźnego zgłaszania tych warunków polis oraz innych dokumentów (ogólnych i szczegółowych warunków polis, taryf składek lub – w przypadku ubezpieczeń na życie – podstaw technicznych stosowanych w szczególności do obliczenia taryf składek oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, lub formularzy i innych dokumentów, które zakład ubezpieczeń zamierza stosować w swoich kontaktach z ubezpieczającymi), w celu zbadania ich zgodności z krajowymi przepisami dotyczącymi umów ubezpieczenia, a wymóg ten nie stanowi uprzedniego warunku prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń. Dyrektywa bowiem wprost zabrania wymagania od zagranicznego zakładu ubezpieczeń uprzedniego zatwierdzenia lub systematycznego zgłaszania takich dokumentów.

UPRAWNIENIA KNF WOBEC ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

W ust. 2-5 określona została procedura postępowania oraz środki nadzorcze, które polski organ nadzoru uprawniony jest zastosować wobec zagranicznego zakładu ubezpieczeń oraz zagranicznego zakładu reasekuracji, działające w Polsce na zasadzie swobody przedsiębiorczości lub na zasadzie swobody świadczenia usług, w przypadku, gdy zakład ten nie przestrzega przepisów prawa polskiego. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń i zagraniczne zakłady administracji są obowiązane stosować przepisy polskiego prawa na podstawie przepisu art. 205 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Procedura wynika z przepisów art. 155 ust. 1-4 (w stosunku do zakładów ubezpieczeń) i art. 158 (w stosunku do zakładów reasekuracji) Dyrektywy Solvency II, które określają ramy uprawnień organów nadzorczych w przypadku nieprzestrzegania prawa państwa przyjmującego przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń i zagraniczne zakłady reasekuracji.

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia przez polski organ nadzoru nieprzestrzegania prawa polskiego przez zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji obejmuje niejako trzy etapy.

UPRAWNIENIA KNF WOBEC ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Pierwszy etap odbywa się jedynie w zakresie wewnętrznym tj. w relacji pomiędzy polskim organem nadzoru a zagranicznym zakładem ubezpieczeń lub zagranicznym zakładem reasekuracji, bez udziału organu nadzoru ich państwa macierzystego. Na tym etapie, ustawodawca wyposażył polski organ nadzoru w dwojakiego rodzaju instrumenty nadzorcze. Są to kolejno zalecenie zobowiązujące do usunięcia nieprawidłowości, i w przypadku jego bezskuteczności, decyzja zobowiązująca do wykonania wcześniejszego zalecenia. Należy wskazać, iż zarówno w stosunku do zakładów ubezpieczeń, jak też zakładów reasekuracji, Dyrektywa Solvency II nie stopniuje uprawnień organów nadzoru, wskazując jedynie, że mają one wymagać usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. W uprzednio obowiązującej ustawie o działalności ubezpieczeniowej także znalazło się ogólne stwierdzenie o konieczności zobowiązania do usunięcia nieprawidłowości (art. 139 ust. 1). W nowej ustawie ustawodawca zdecydował przyjęć taki model, w którym pierwszy krok organu nadzoru, w razie stwierdzenia nieprzestrzegania przepisów prawa polskiego, to sformułowanie zalecenia, które samo w sobie nie będzie rodzić dodatkowych skutków w sferze administracyjnej. Dopiero brak efektów pierwszego kroku, przybiera formę decyzji wiążącej organu administracji.

UPRAWNIENIA KNF WOBEC ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Drugi etap wychodzi poza terytorium Polski i obejmuje już udział organu nadzoru państwa macierzystego. Polski organ nadzoru jest zobligowany poinformować odpowiedni organ nadzorczy państwa macierzystego o niewykonaniu przez zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji zaleceń i decyzji, zobowiązujących do podjęcia określonych działań prawem wymaganych lub powstrzymania się od określonych działań prawem zakazanych. Na tym etapie oczekuje się, że organ nadzorczy państwa macierzystego podejmie niezbędne kroki w celu zaradzenia sytuacji i za pomocą przysługujących mu uprawnień zastosuje środki nadzorcze. Jeżeli jednak, pomimo zastosowania, i te środki nie przyniosą oczekiwanych skutków i dany podmiot nadal będzie łamał polskie przepisy, polski organ nadzoru ma dwie możliwości działania. Po pierwsze, może zastosować wszystkie uprawnienia, które stosuje wobec krajowych zakładów ubezpieczeń i krajowych zakładów reasekuracji, włączając w to zakaz wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Polski, określony w ust. 5 przedmiotowego przepisu. W stosunku do polskich zakładów ubezpieczeń i polskich zakładów reasekuracji polski organ nadzoru posiada uprawnienie do zakazania rozporządzania aktywami i dokonywania wypłat z zysku, w szczególności w przypadku naruszania przepisów o gospodarce finansowej (art. 311 ust. 1), jednakże z uwagi na zasadę wyłącznego nadzoru państwa macierzystego nad gospodarką finansową zagranicznych zakładów (art. 204 ust. 3 ustawy) nie mogą tego uczynić w stosunku do zakładów zagranicznych, stąd ogólny zakaz wykonywania działalności na terytorium Polski. Po drugie, co stanowi novum w stosunku do uprzednio obowiązującej ustawy o działalności ubezpieczeniowej, polski organ nadzoru może złożyć wniosek o pomoc do EIOPA.

UPRAWNIENIA KNF WOBEC ZAGRANICZNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ

Ust.6 nakłada na polski organ nadzoru obowiązek przekazania Komisji Europejskiej i EIOPA informacji o przypadkach i powodach zastosowania wobec zagranicznych zakładów ubezpieczeń środków nadzorczych przysługujących mu wobec krajowych zakładów ubezpieczeń. Przepis ten stanowi implementację obowiązku przewidzianego w art. 155 ust. 9 Dyrektywy Solvency II, który stanowi, że państwa członkowskie informują Komisję Europejską o liczbie i rodzaju przypadków uzasadniających odmowę przekazania informacji oraz zastosowania takich środków nadzorczych, a Komisja następnie, co 2 lata, przekazuje te informacje do EIOPA. Jak widać, polski ustawodawca poszedł o krok dalej niż unijny, gdyż nałożył na polski organ nadzoru przekazywanie wymaganych informacji bezpośrednio do EIOPA, co nie wydaje się racjonalne, gdyż EIOPA uzyska te same informacje dwukrotnie, w tym te przekazane bezpośrednio od polskiego organu nadzoru niejako poza trybem wynikającym z Dyrektywy Solvency II.

DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY
ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA
PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ (FOS)

DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ (FOS)

Zgodnie z przepisem art. 215 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej wykonujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność ubezpieczeniową przez oddział lub w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług, zawiera informacje dotyczące:

1. adresu siedziby zagranicznego zakładu ubezpieczeń, który udziela ochrony ubezpieczeniowej, a w przypadku zagranicznego zakładu ubezpieczeń wykonującego działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział – adresu oddziału oraz adresu do doręczeń, jeżeli jest inny niż adres oddziału;
2. miejsca zawarcia umowy ubezpieczenia;
3. właściwości sądu, w przypadku sporu między stronami umowy ubezpieczenia;
4. daty zawarcia umowy ubezpieczenia i terminu jej obowiązywania;
5. przedmiotu umowy ubezpieczenia i warunków jej wykonania;
6. oznaczenia stron umowy ubezpieczenia;
7. wysokości składki ubezpieczeniowej;
8. wskazania ogólnych warunków ubezpieczenia, w oparciu o które została zawarta umowa ubezpieczenia, oraz ich dostarczenia ubezpieczającemu;
9. imienia i nazwiska lub nazwy, a także adresu przedstawiciela do spraw roszczeń.

DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ (FOS)

Przepisu ust. 1 nie stosuje się do dużych ryzyk.

Przepis szczegółowo reguluje treść dokumentu ubezpieczenia potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń. Ustawodawca uznał tym samym, że specyfika nawiązania przez ubezpieczającego stosunku umownego z zagranicznym zakładem ubezpieczeń wymaga zapewnienia mu minimalnej ochrony w Ustawie. Należy bowiem wskazać, że, co do zasady, wymóg minimalnej treści dokumentu ubezpieczenia nie dotyczy krajowych zakładów ubezpieczeń.

Obowiązek potwierdzania zawarcia przez zakład ubezpieczeń umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia wynika z normy ogólnej przepisu art. 809 par. 1 Kodeksu cywilnego. Należy wskazać, iż przepis ten nie precyzuje jednak treści takiego dokumentu. Zakres dokumentu ubezpieczenia w przypadku ubezpieczeń obowiązkowych został uregulowany w Rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Minimalną treść dokumentu ubezpieczenia określono także w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Przy czym akt ten dotyczy treści dokumentu ubezpieczenia przyjętego dla celów rachunkowości jako dokumentu księgowego. Zgodnie z § 7 ust. 1. ww. aktu, „podstawę ewidencji składki przypisanej stanowi kopia polisy ubezpieczeniowej lub inny dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia, w tym aneksy do zawieranych umów ubezpieczenia zawierające obliczenie składki, zwane dalej "dokumentami ubezpieczeniowymi".

DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ (FOS)

Dokumenty ubezpieczeniowe określają co najmniej: strony umowy ubezpieczenia, zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, okres ubezpieczenia, wysokość sumy ubezpieczenia lub gwarancyjnej oraz wysokość należnej składki. Doktryna prawa cywilnego wskazuje, że dokument ubezpieczenia, jako akt potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia ma charakter deklaratoryjny, co oznacza, że nie ma wpływu na ważność i skuteczność zawartej umowy ubezpieczenia. Ma zatem jedynie znaczenie dowodowe. Możliwe jest nawet skuteczne zawarcie umowy ubezpieczenia bez wydania ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia. Jednakże, stanowi to uchybienie obowiązkowi ustawowemu nałożonemu na zakład ubezpieczeń przez przepisy Kodeksu cywilnego.

Zagraniczny zakład ubezpieczeń z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej wykonujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność ubezpieczeniową przez oddział lub w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług ma obowiązek zamieścić w treści dokumentu ubezpieczenia informacje enumeratywnie wymienione w ust. 1 przedmiotowego przepisu. Przepis co do zasady stanowi powtórzenie przepisu art. 141 uprzednio obowiązującej ustawy o działalności ubezpieczeniowej, jednakże doprecyzowuje pkt 1 i dodaje pkt 9. W zakresie pkt 1 dokument ubezpieczenia musi zawierać – ponad to, co wymieniał art. 141 pkt 1 poprzednio obowiązującej ustawy o działalności ubezpieczeniowej - także adres do doręczeń, jeżeli jest inny niż adres oddziału. W uzasadnieniu do Ustawy ustawodawca wskazał, iż taka możliwość istnieje ponieważ oddziałem może być każda forma stałej obecności zagranicznego zakładu ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a wprowadzona zmiana zapewni ubezpieczającemu uzyskanie informacji dotyczącej adresu, na który powinien kierować korespondencję do zagranicznego zakładu ubezpieczeń. W punkcie 9 ust. 1 przedmiotowego przepisu przewidziano natomiast obowiązek umieszczenia w treści dokumentu ubezpieczenia danych przedstawiciela do sprawy roszczeń. Rodzaj i zakres obligatoryjnych informacji wyraźnie wskazuje, że mają one charakter informacyjno-gwarancyjny, dający ubezpieczającemu podstawowy zakres informacji związanych z zawarciem i wykonywaniem umowy ubezpieczenia.

DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA PRZEZ ZAGRANICZNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ (FOS)

Zgodnie z ust. 2 przedmiotowego przepisu, regulacja dotycząca treści dokumentu ubezpieczenia potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń nie ma zastosowania w przypadku ubezpieczania dużych ryzyk. W celu ustalenia czym w rozumieniu Ustawy są duże ryzyka należy sięgnąć do definicji określonej w art. 3 ust. pkt 6 Ustawy, zgodnie z którą są to ryzyka, o których mowa w dziale II załącznika do ustawy (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) w trzech zakresach tj. (1) w grupach 4–7, 11 i 12; (2) w grupach 14 i 15 – w przypadku gdy ubezpieczający wykonuje działalność gospodarczą lub wolny zawód, a ryzyko wiąże się z tą działalnością oraz (3) w grupach 3, 8, 9, 10, 13 i 16 – w przypadku gdy ubezpieczający przekracza co najmniej dwa z następujących progów w roku obrotowym: sumę aktywów bilansu w wysokości równowartości w złotych 6,2 mln euro, łączne przychody netto ze sprzedaży towarów i usług oraz operacji finansowych w wysokości równowartości w złotych 12,8 mln EURO, średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty w liczbie 250 osób.

EKSPERT ODPOWIE NA PAŃSTWA PYTANIA:

Agnieszka Wesółowska
aplikant adwokacki

tel. (+48) 22 826 08 58

e-mail: a.wesolowska@cztr.pl

ZNAJDŹ NAS NA LINKEDIN:

GŁÓWNY PARTNER: